idrottsforum.org/recensioner
IDROTTSVETENSKAP · LÄRARUTBILDNINGEN · MALMÖ HÖGSKOLA

Languages on this page: English Go for it!

ISSN 1652–7224 ::: Publicerad den 25 november 2009
Utskriftsvänlig pdf-fil
Läs mer om extremsporter på idrottsforum.org

Det närmast intima samspelet mellan idrott och medier är ständigt i idrottsforskningens sökare. Det talas om symbiosen mellan de två, och då handlar det om makronivån där stora pengar och tjänster byts mellan idrotten, sponsorerna och media. Men naturligtvis finns det kopplingar mellan idrott och medier också på andra nivåer. Ta till exempel alla bilder och filmer av extremsportutövarnas dödsföraktande tricks på snöhöljda bergstoppar eller i avancerade skateparker. De finns på Internet, till exempel på Youtube, och de visas i speciella TV-kanaler världen över. Det är medierad idrott när den är som viktigast, eftersom det är ganska få som någonsin har en chans att se deras utövande i verkligheten. Om hur det går till att filma extremsport handlar Todd Grossmans bok *Shooting Action Sports: The Ultimate Guide to Extreme Filmmaking* (Elsevier Focal Press). Grossman var själv en framstående skateboard-, snowboard- och inlineåkare när han började filma under utövandet. Så småningom skaffade han sig en formell filmutbildning och startade ett produktionsbolag, och därifrån är inte steget långt till att skriva en egen manual. Marit Nybelius har läst Grossmans handbok i extremsportfilmning, och rekommenderar den för amatörer, om än inte för akademiskt bruk.

Övning ger färdighet

Marit Nybelius
Högskolan Dalarna

Todd Grossman
Shooting Action Sports: The Ultimate Guide to Extreme Filmmaking
255 sidor, hft., ill.
St. Louis, MO: Elsevier Focal Press
2008
ISBN 978-0-240-80956-4

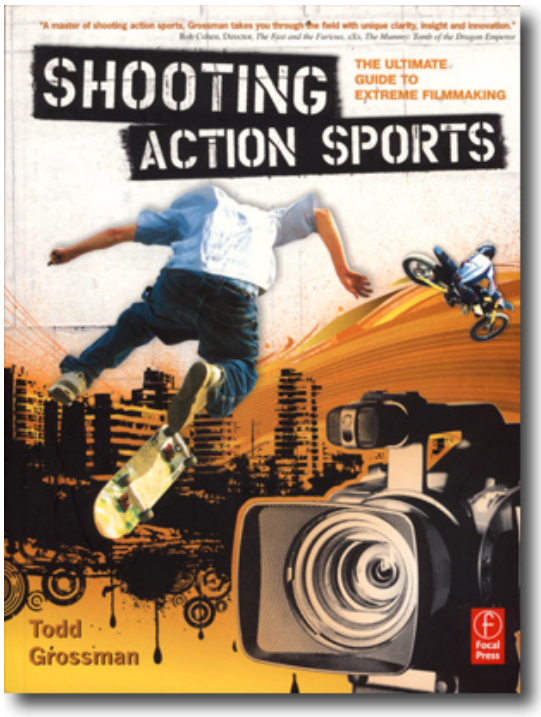

Känner du någon som ägnar stora delar av sin tid med att stå i snöbeklädda backar och frysa i jakten på den perfekta bilden? Om du inte gör det så kan jag berätta att det är en stor marknad med många, många amatörfotografer och en hel del som har lyckats göra sin hobby till betalt arbete. Eller känner du någon som med fara för sin egen säkerhet försöker hitta den rätta vinkeln vid en skateboardramp för att få de bästa bilderna av tricken? Eller känner du någon eller är du själv i behov av att lära dig det mest grundläggande i hur man filmar extremsporter eller idrotter över huvudtaget? Då är det här en lättläst bok där du kan lära dig grunderna.

Todd Grossman är en f.d skateboardåkare från USA som insåg skönheten med att stå bakom kameran, eller i hans fall, åka bakom kameran. Boken förklarar hur han arbetar och hur han får jobb eller säljer sina egna filmer inom genren extremsport.

Vem är det då som ska läsa boken? För det första är den skriven på en mycket basal nivå och lämpar sig därför inte i den akademiska undervisningen för till exempel medieproduktionsstudenter som har rörlig bild som huvudämne, vilket skulle kunna ha varit den mest förväntade målgruppen. Boken är mer till för dem som vill lära sig filmproduktion på egen hand och som bara har det som ett intresse. Den kan även vara lämplig för en del klubbar, lag, eventarrangörer etc. som har förstått behovet av mediebearbetning, där rörliga bilder ingår, men som inte har den finansiella möjligheten att gå till en professionell filmare. Jag förespråkar ogärna att man använder sig av icke-

professionella, då jag anser att det är ett hot mot kvalitetsutvecklingen inom det för idrotten så välbehövliga informations- och mediearbetet, men ibland är det ofrånkomligt. Det är dock viktigt att man vet varför man vill använda sig av rörliga bilder. Är det för att tekniken finns och att man därför kan? eller för att de rörliga bilderna höjer nivån på den berättelse man vill berätta, om till exempel en tävling? Den första anledningen bör undvikas in det längsta, men är ändå alldeles för vanlig. Boken *Shooting action sports* kan hjälpa till med att höja kvaliteten för anledning nummer två som borde vara den enda anledningen till att man använder sig av rörliga bilder.

Boken är pedagogiskt uppbyggd. Den förklarar i den ordning som processen, att genomföra en film, går. Från förarbetet till distributionen. Många glömmer ofta bort det viktiga förarbetet och även det ganska tunga efterarbetet och koncentrerar sig helt och hållet på själva filmandet, vilket oftast ger en svag produkt. Boken ger även en del tips om hur man kan gå tillväga om man har som mål att bli anställd som till exempel fotograf eller hur man säljer sina filmer. Delen om hur man säljer sina filmer är dock inte bokens höjdpunkt.

De första kapitlen är mer eller mindre en manual. Här går Grossman igenom olika kameror, mikrofoner, linser etc., senare i boken går han även igenom den mjukvara som används vid efterarbetet. De här delarna gör dock boken sårbar, då en del av materialet kommer från 2007 och med tanke på utvecklingstempot inom just filmteknik, internet och filmbearbetning kan boken bli gammal fort. Apropå material så uttalar sig Grossman lite då och då om utvecklingen inom filmgenren. Han anger dock inga källor någon gång under hela boken och jag undrar om det verkligen är fakta han bygger sina antaganden på eller om det bara är hans egna privata tankar.

” Han menar också att de bästa bilderna får man om man åker med utövarna. Det är dock en regel som jag tycker att han har gjort alltför generell.

De delar som jag personligen förespråkar är kapitel 6 som heter Shooting Techniques och kapitel 8 som heter Story Telling Techniques. Här kommer han in på hur man arbetar med vinklar etc. för att få fram ett visst budskap och vilka förtjänster som kunskap om narratologi kan ge en film. Han diskuterar också de olika rollerna i ett projekt. Om man ska vara regissör, fotograf, producent eller klippare eller om man klarar av att vara allt och hur de olika rollerna fungerar i verkligheten. Man måste till exempel veta svaret på frågor som: Vad är det man vill berätta? Ska man vara i bakgrunden och låta personerna i filmen berätta allt helt själva eller ska man styra dem på något sätt så att de berättar den story som man själv vill ha fram?

Grossman filmar olika sorters extremidrotter och även vanliga filmer som behöver stunts av olika slag. Han menar att det är av största vikt att man förstår åkarna och idrotten som man filmar, oavsett vilken idrott det är. Han menar också att de bästa bilderna får man om man åker med utövarna. Det är dock en regel som jag tycker att han har gjort alltför generell. Både mitt privata som professionella intresse ligger främst inom backhoppningen och nordisk kombination och det vore ingen bra idé att åka med hopparna!

Boken hör inte hemma på universitets- och högskolenivå förutom att man kan tipsa om den för studenter som har ett intresse av filmning, men som inte har tänkt att studera ämnet rörlig bild. Det är dock en lättsmält bok som också ger en inblick i Todd Grossmans karriär och hur han faktiskt gick från att bara spela in sina kompisar till att bli en professionell filmare av extremidrotter. Det som också är viktigt att understryka är att Grossman på intet sätt försöker förenkla konsten att göra en bra film utan det genomgående budskapet i boken är att övning ger färdighet. Han ger visserligen grunderna till hur man bör arbeta när man genomför en filmproduktion av en extremidrott, men efter att ha läst alla 12 kapitlen har man varken en tillräcklig teoretisk och naturligtvis ingen praktisk kunskap och det är nu som det stora arbetet börjar, nämligen att börja öva, öva och åter öva och läsa in sig på ännu mer litteratur och förkovra sig i ämnet och därefter öva ännu mer.

© Marit Nybelius 2009.

Hitta bästa pris på boken hos Prispallen.se

Kjøp boken fra Capris.no

Sammenlign priser på bogen hos Pensum.dk

Buy this book from Amazon.co.uk

Buy this book from Amazon.com